

MARIBORSKI

VEČERNIK

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13 / Telefon 2440 in 2450
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni številni račun št. 11.400

„JUTRA“

Potujčevanje rodbinskih imen

POGLAVJE O NAJVEČJEM NASILJU MODERNEGA POTUJČEVANJA.

Potujčevanja manjšin in celih manjšin narodov ni nikak novodoben pojav. Iz zgodovine vemo, da so se potujčile cele pokrajine in mnogo narodov se je pretopilo in potopilo, da pričajo dandanes o njih le še imena. Celo veliki Rimljani so tako izginili, in današnji Grki tudi niso več stari Heleni. Razlika med klasično in moderno grščino je tako velika, da se morajo jezika svojih prednikov grški dijaki učiti prav tako v šoli kakor naši slovenski. Novo pa je vsekar nasilno potujčevanje ali asimiliranje. Pričelo se je v prejšnjem stoletju, ko so se evropski narodi pod vplivom romantike prebudili k narodni zavesti v sedanjem modernem smislu. Najbolj so se pred vojno trudili, da bi svoje narodne manjšine in njihovim državam priključili, ne tuje narode asimilirali, pač Nemci, tako oni v rajhu kakor v bivši dvojni monarhiji Habsburžanov. Vsemu kulturnemu svetu so še živo v spominu nemška nasilja nad Poljaki, in tudi na Koroškem in Štajerskem ni bilo veliko bolje. Od Nemcev so se naučili potujčevanja Madžari in še nekateri drugi tedaj gospodujoči narodi.

Vse predvojno in medvojno nasilno potujčevanje narodnih manjšin je pa prekosila povojna doba, in na čelo vsem potujčevalcem so po brezobzirni brutalnosti stopili naši sosedje Italijani. Ti se niso zadovoljili in se tudi še sedaj ne zadovoljujejo samo s tem, da zatirajo jezik svojih manjšin, njihovo narodno zavest in kulturo, ampak hočejo tudi na zunanji zabrisati vsako sled, ki bi mogla svetu pričati, da tam žive ali so kdaj živeli neitalijani. Izpremenili so imena vseh mest, trgov, vasi, sel, rek, potokov, gor, hribov, vrhov itd. in naposled so se spravili še nad najbolj zasebno last človeka, nad krstna in rodbinska imena. Vsem župnim uradom je strogo prepovedano krstiti otroke s slovanskimi imeni, kakor so n. pr.: Vekoslav, Stanislav, Bojan, Ljudmila, Danica, Dragica itd.; celo imeni sv. Cirila in Metoda sta na fašističnem indeksu. Starši torej ne smejo niti tega določiti, kako naj se imenujejo njihovi lastni otroci!

Višek vsega so pa Italijani dosegli z nasilnim spreminjanjem in potujčevanjem priimkov, rodbinskih imen. Tega doslej niso storili niti Nemci niti Madžari ali katerikoli drugi potujčevalci na svetu. V Gradcu n. pr. je skoraj polovica priimkov tamkajšnjih Nemcev slovenskega izvora, celo župan se piše Mulchitsch (Muhič). Dunajski župan je Seitz (Zajc), vodja nemške delegacije v Ženevi Nadolny, v Lozani je bil pl. Bülow (Bilov) itd., in nikomur niti v Avstriji niti v Nemčiji ni padlo na um, da bi zahteval nasilno ponemčenje teh prastarih imen!

Madžarski vojaški škof se piše Zadravec, eden izmed generalov Petrovič (Petrović), in slovanska rodbinska imena so med Madžari tako razširjena, da tvorijo vsaj tretjino, če ne polovico vseh priimkov. In nihče ne zahteva, da bi se spremenila. To je bilo pridržano Italijanom! Pri tem gredo pa celo tako daleč, da skušajo »dokazati«, da slovenska imena pri izpreminjanju v italijansko obliko samo »popravljajo«, ker so jih nekoč slovenski duhovniki — pokvarili. Njihovo »dokazovanje« pa je skrajno ne-logično in neenotno.

»Il Popolo di Trieste« je objavil te dni članek: »La restituzione d'italianità ai cognomi« (Obnavljanje italijanstva priimkov), v katerem se ukvarja z nekaterimi slovanskimi priimki, ki so bili v zadnjem času poitalijančeni, med drugim tudi s priimkom Košuta, ki je med primorskimi Slovenci zelo čest. »Il Popolo« »dokazuje«, da to ime zato ni slovensko, ker je prišlo v Trst služiti neko furlansko dekle, ki se piše — Cossutta. »Jasno je«, pravi list, »da so slovenski Košute potomci onih Cossutt, ki so nekoč prišli na Kras iz Furlanije!« Priimek Piščanec, ki je razširjen po tržaški okolici, kjer je tudi vas Piščanci, je tržaškemu fašističnemu listu sicer slovenski, toda oni, ki se pišejo Piščanec so — Italijani! Pred davnim časom je prišel v tržaško okolico Italijan, pravi »Il Popolo«, ki je prodajal kokoši in piščeta, zato so mu Slovenci pravili zafrkljivo »piščanec«. Tako je Italijan postal Piščanec in se »nasilno« poslovenil. Ravnikarji so bili tako prej Ravegnani, Pavlini Paolini, Lavrenčiči Lorenzi itd. Na ta način je lahko dokazati tudi, da je bil Italijan n. pr. veliki ruski pesnik Puškin, Nemec Goethe, Anglež Shakespeare in kdorkoli na vsem vesoljnem svetu!

Zdi pa se, da to »dokazovanje« ne izvira iz prepričanja tistih, ki to »dokazujejo«, ampak iz čute sramu pred lastno vestjo in pred svetom. Izgleda celo, da bi se Italijani radi sami pred seboj opravičili radi nasilja, ki res presega vse zgodovini znane meje. Zato pa tudi tako odločno zahtevajo, naj bi se prostovoljno preimenovali tudi »veliki Italijani«, ki so po svojih priimkih nezatajljivo slovanskega pokreta, kakor n. pr. podtarnik v zunanjem ministertvu Fulvio Suvich (Suvič), senatorji Dudan, Cosselschi (Kozelski), federalni tajnik Gerbaz na Reki itd. Toda varajo se fašisti, če mislijo, da bodo z zunanjo polituro spremenili tudi kri in dušo svojih manjšin. »Kri ni voda!« pravi slovenski pregovor, in stari slovenski pregovori so modrost, izkristalizirana po nešteti rodovih.

JUGOSLOVANSKI LETALCI V BERNU.

BERN, 1. avgusta. Jugoslovanski poslanik Milojević in njegova žena sta priredila v soboto slavnostni banket na čast jugoslovanskim letalcem, ki so se udeležili tekm v Curihu. Milojević je v velikem govoru proslavil letalce, nakar so jim čestitali tudi poslaniški Anglije, Francije, Belgije, Češkoslovaške in ostalih prijateljskih držav.

LETALSKA NESREČA V AMERIKI.

NEWYORK, 1. avgusta. V bližini Santixeja v Kaliforniji, je padel v morje neki hidroplan s petimi potniki. Dva potnika sta bila mrtva, trije so pa nevarno ranjeni.

ZA MIR MED BOLIVIJO IN PARAGVAJEM.

WASHINGTON, 1. avgusta. Devet ameriških držav: Čile, Brazilija, Peru, Kuba, Kolumbija, Urugvaj, Brazilija, Mehika in USA je storilo vse, da preprečijo vojno med Bolivijo in Paragvajem in zdi se, da njihovo prizadevanje ne bo brez uspeha.

EKSPLOZIJA V ŠANGHAJU.

ŠANGHAJ, 1. avgusta. V predmestju Čapeja je eksplodirala japonska granata, ki je ostala še izza zadnjih bojev. Pri eksploziji sta bila dva otroka tako nevarno ranjena, da sta umrla, štirje so pa še v bolnišnici.

V Nemčiji so zmagali vsi

PORAST NARODNIH SOCIALISTOV IN KOMUNISTOV. HITLERJEVCI DOBILI 13.741.812 GLASOV IN 229 MANDATOV. V NOvem DRŽAVNEM ZBORU NIMA NOBENA SKUPINA ABSOLUTNE VEČINE.

BERLIN, 1. avgusta. Po uradnih podatkih so dobili pri včerajšnjih državnoborskih volitvah v Nemčiji: socialni demokrati 7.951.441, narodni socialisti 13.741.812, komunisti 5.263.719, centromovci 4.487.602, nemški nacionalci 2.175.348, bavarski ljudovci 1.179.721, nemški ljudovci 435.626, pristaši državne stranke 371.334, pristaši gospodarske stranke 146.730, krščanski socialci 364.634, pristaši kmečke zveze 136.997 in pristaši zveze kmetov in vinogradnikov 96.859 glasov.

Volilni rezultati dokazujejo v vseh strankah velike spremembe. Socialni demokrati so izgubili napram zadnjim državnoborskim volitvam 600.000 glasov, komunisti so pa pridobili 700.000 glasov. Velikanski porast so dosegli narodni socialisti: dobili so 7.400.000 glasov več kakor zadnjič. Porastel pa je tudi centrum, dobil je 300.000 glasov več; za prav toliko glasov so pa nazadovali nemški nacionalci. Uprav katastrofalen je poraz nemške ljudske stranke; izgubila je 1.100.000 glasov. Skoraj prav toliko je izgubila državna stranka. Obe stranki ne dobta nobenega mandata, ker nista dosegli niti po zakonu določenega minimalnega skupnega količnika.

Na listah strank, ki so dosegle minimalni količnik, so izvoljeni vsi voditelji. Med Avstrijci, ki so stalno naseljeni v Nemčiji, je v Hamburgu propadel dr. Stoipner, izvoljen je pa bil bivši ilnančni minister, socialni demokrat Hilferding. V novi državni zbor pride tudi Herbert von Bismarck, vnuk velikega državnega kancelarja.

BERLIN, 1. avgusta. Pri včerajšnjih volitvah za državni zbor so dobile po uradnih podatkih od 604 mandatov

posamezne stranke sledeče število mandatov: socialni demokrati 133, Hitler 229, komunisti 89, katoliški centrum 76, nemški nacionalci 37, nemška ljudska stranka 7, radikalni zastopniki srednjega stanu 1, državna stranka 2, bavarska ljudska stranka 19, gospodarska stranka 2, krščanski socialci 4 in ostale male skupine 2 mandata.

Položaj je tak, da nihče ni dobil večine, ki znaša 302 mandata. Niti nacionalisti niti levičarske stranke ne morejo sestaviti vlade. Ključ situacije je v rokah centroma, ne pa komunistov, ki a priori pobijajo vsako koaliranje »buržujskih skupin«. Tragika Hitlerjeve zmage je v tem, da radi cepljenja sil s Hugenbergom ni dobil več mandatov, na strani leve pa v tem, da komunisti odjedajo posestne stanje socialnim demokratom, izpodkopavajuč na ta način fronto marksizma. Izgleda, da von Papen z generalom Schleicherjem zaenkrat še ne bo rekonstruiral vlade, ampak bo ostal vsaj za nekaj časa na krmilu sedanjega kabineta.

BERLIN, 1. avgusta. Levičarski listi se vesele »poraza« desničarjev, desničarji pa slave zmago narodne misli. Nemško-nacionalni »Montag« piše, da se bodo sedaj v pisarni državnega kancelarja lahko prepričali, da tudi v novem parlamentu ni mogoča nobena delovna večina. Papen bo zato najbrže vladal dalje s pomočjo izrednih pooblastil. Demokratska »Montag Post« ugotavlja, da je nemški narod odklonil nadoblast same stranke in se izrekel za sodelovanje v koaliciji. Komunistični tisk pa pravi, da so bili včeraj poraženi Papen, Hitler in socialni demokrati in zmagali so edino komunisti.

Krvava volilna nedelja v Nemčiji

SPOPADI MED KOMUNISTI, SOCIALISTI IN HITLERJEVCI. — POV-SOD MRTVI IN RANJENI. — IZBRUH STRANKARSKIH STRASTI.

BERLIN, 1. avgusta. Oblast je ukrenila že v soboto vse potrebno, da se omogoči mirno volilno glasovanje. Pred vsemi volišči so bile postavljene močne straže. Po mestu je patroliralo v soboto in včeraj okoli 20.000 policistov in policijskih uradnikov. Agitacija je bila silovita; vse mesto je bilo v strankarskih zastavah. Največ je bilo hitlerjevskih zastav, skoraj prav toliko pa tudi socialističnih in komunističnih. Sobota je potekla precej mirno, le ponoči je bilo skupno 39 spopadov. Pri petih spopadih se je tudi streljalo. Šest oseb je bilo ranjenih nevarno, 13 lažje. Agitatorji so zažgali 13 kioskov za lepake. Policija je aretirala 241, včeraj dopoldne pa še 287 oseb.

Krvavi spopadi so bili tudi drugod

po državi. V Hasselfeldu v Harzu je ubit neki socialist, v Lübecku pa zažgal neki hitlerjavec. V Oppenheimu v Porenju je bila srdita bitka med komunisti in socialisti. En komunist je bil ubit, več oseb je pa bilo ranjenih. Še večji nemiri so bili v Essenu, kjer je bil ustreljen neki komunist, med ranjenci so pa hitlerjevci, komunisti in stražniki. Pri spopadih med komunisti, socialisti in hitlerjevci v Itzehoeju sta bila nevarno ranjena dva komunista: eden je v bolnišnici že umrl.

BERLIN, 1. avgusta. Policijski predstojnik je do 10. avgusta prepovedal izhajanje lista »Die Rote Fahne«, ker je objavila poziv k nasilnemu prevratu in oklicanju delavske diktature.

HUDA NESREČA AVSTRIJSKIH HITLERJEVCEV.

DUNAJ, 1. avgusta. Včeraj popoldne so imeli avstrijski narodni socialisti v Drösendorfu velike manifestacije, na katere so se v tovornih avtomobilih odpeljali tudi dunajski pristaši. Na nekem ovinku v bližini Drösendorfa pa se je neki tovorni avto, na katerem je bilo 50 narodnih socialistov, nena-

doma prevrnil. Pri tem sta se natakhar Rahmlechner in mehanik Libardi ubila, 20 oseb se je nevarno ranilo, 28 pa lažje. Nevarnejše ranjeni so bili prepeljani v bolnišnico v Hornu.

TREBUŠNI LEGAR NA POLJSKEM.

PARIZ, 1. avgusta. Po poročilih iz Lodza na Poljskem, se je tamkaj pojavila epidemija trebušnega legarja. Doslej je umrlo že 15 oseb.

Pomembno slavlje na vinarski in sadjarski šoli

Slovesen zaključek šolskega leta. — Proslava 60-letnice obstoja šole. — Jubelej sadjarskega strokovnjaka.

Vinarska in sadjarska šola v Mariboru je proslavila preteklo soboto 60-letnico svojega obstoja. Obenem s to proslavo je bil na zavodu tudi slovesen zaključek šolskega leta.

Po maši so se zbrali gojenci in letošnji absolventi s proforskim zborom v prostorni in lepo okrašeni učilnici, kjer je bila sklepna slovesnost. Navzoči so bili tudi starši in sorodniki nekaterih gojencev ter zastopniki gospodarskih in kmetijskih korporacij, oblastev, in sicer oba okrajna glavarja g. dr. Ipavica in Makara, načelnik kmetijskega oddelka banske uprave g. inž. Zidanšek, senator g. dr. Ploj, narodni poslanec ravnatelj g. Krejči, ravnatelj državne gozdarske šole g. inž. Zierneld in drugi. Gojenci pevci so pod vodstvom profesorja g. Druzoviča otvorili slavnost z Mozartovim slavospevom »Zvezna«, nakar je ravnatelj vinarske šole g. Priol pozdravil navzoče in podal zanimivo poročilo o delovanju in uspehih preteklega šolskega leta.

Na zavodu je bilo 48 rednih gojencev obeh letnikov in 4 praktikanke. Šola je letos absolvirala 20 gojencev, in sicer 4 z odličnim, 12 s prav dobrim in 4 z dobrim uspehom.

Po šolskem poročilu je ravnatelj gosp. Priol orisal historiat zavoda, ki slavi letos 60-letnico svojega obstoja. Z letošnjimi absolventi je dokončalo vinarsko šolo v 60 letih skupno 858 gojencev. Že to šte vilo samo, poleg tega pa nebroj raznih učnih tečajev iz vinarstva, kletarstva, sadjarstva, vrtnarstva, čebelarstva in drugih panog, nudi dovolj jasno sliko, koliknega pomena je ta šola za vsestranski napredek našega vinarstva in kmetijstva. Naglasiti pa moramo, da deluje zlasti intenzivno v dobi po prevratu, odkar je naša in samo naša! Ob koncu svojega poročila je ravnatelj izrekel sadjarskemu inštruktorju g. Franu Aplenču ob priliki 25letnice delovanja na zavodu laskavo zahvalo za trud in izvrstne uspehe. Želel je, naj bi tudi v bodoče z nezmanjšano vneto posvečal svoje moči in strokovno sposobnost koristi zavoda ter kot priznan predavatelj napredku sadjarstva v mariborskem okrožju.

V okvirju odmerjenega časa je bilo nato izpraševanje učencev, pri katerem so dokazali, da so v vseh kmetijskih panogah tudi teoretično dobro podkovani. Lep nagovor je imel na zbrane absolvente zastopnik banske uprave g. inž. Zidanšek, ki jim je priporočal marljivo in vztrajno delo na domači grudi, strokovno udejstvovanje v domačem kraju in sploh v javnosti, da pridobe od njihovega znanja pobude za napredek tudi oni, ki niso imeli prilike izsolati se. Toplo jim je priporočal zlasti ljubezen do naše lepe slovenske zemlje. Končno je g. inž. Zidanšek čestital zavodu ob jubileju še v imenu banske uprave in izrazil željo, naj bi tudi v bodoče bil žarišče stremeljenja po napredku vinarstva in sadjarstva, na čast in korist našega naroda in domovine. Sam je nato razdelil spričevala absolventom, od katerih so štirje odličnjaki, Gregl, Košar, Kukovec in Topolnik prejeli kot priznanje za pridnost vezane strokovne knjige. V imenu absolventov se je poslovil v prisrčnem nagovoru od ravnatelja in profesorjskega zbora absolvent Košar.

Zaključno besedo je povzel nato še ravnatelj Priol. Pevski zbor je zapel nekaj narodnih pesmi in zaključila se je lepa slovesnost, ki bo ostala gojencem in navzočim v najlepšem spominu.

Našim naročnikom!

Današnji številki smo priložili položnice. Cenjene naročnike vljudo prosimo, da nam naročnino čim prej nakažejo. Z rednimi nakazili olajšajo naročniki upravo mnogo dela, sami pa si zagotavljajo redno dostavo lista.

Uprava »Večernika«.

Iz sodniške službe.

Z mariborskega okrožnega sodišča je premeščen k deželnemu sodišču v Ljubljani sodniški pripravnik g. Ciril Golouh. Na njegovo mesto pride sodniški pripravnik Franjo Gubenšek od okrajnega sodišča v Arilju (Užice).

Krvava včerajšnja nedelja

GROZOVIT UBOJ V KOŠAKIH. — KRVAVE POSLEDICE DRUŽINSKEGA PREPIRA PRI SV. PETRU PRI MARIBORU. — DIVJAŠKI PRETEPI IN KLANJE PIJANIH DELAVCEV V MESTU IN OKOLICI.

Včerajšnja nedelja je bila vroč politni dan in zvalila je množice ljudstva v okoliške vinotoče in gostilne. Tako je bilo vsepovsod živahno razpoloženje, ki pa se je na nekaterih krajih končalo krvavo.

Grozovit uboj je bil izvršen v gostilni Kekec v Košakih. Tam je popivala družba delavcev, katerim se je pridružil tudi domači hlapec, 24letni Peter K. o. s. Ko je mladim delavcem vino zmešalo glave, je nastal med njimi hud prepri, v katerem je hlapec udaril delavca Alojzija Kukovca z nekim trdim predmetom po glavi. V prepri se je vmešal tudi Kukovčev brat Franec. Ta je segel po nožu, naskočil hlapcu ter mu prerezal vrat. Hlapec je omahnil na stol in se zgrudil v mlaki krvi. Na vrata je zazevala globoka rana, iz katere je v močnih curkih brizgala kri, da je ranjenec v nekaj trenutkih izdihnil.

V gostilni je nastalo veliko razburjenje. To priliko sta izrabila ubijalec France in njegov brat Lojze ter pobegnili proti mestu. Podala sta se na rešilno postajo, ker je imel Lojze na glavi majhno bulo in tam izpovedala, da so se stopili v neki gostilni. Med tem pa je že poveljnik tukajšnje požarne brambete telefonično obvestil rešilno postajo o krvavem dogodku v Košakih in naročil, naj oba zadržijo. O uboju je bila obveščena tudi policija.

Primorska veselica na Pobrežju

Prireditelj »Nanos« pri Renčlju.

Včeraj popoldne je priredilo agilno primorsko emigrantsko društvo »Nanos« pri Renčlju na Pobrežju veliko poletno veselico na prostem in v dvorani, ki je zbrala več sto Primorcev in Primork, pa tudi domačinov iz mesta in okolice. Mladodružstvo je nastopilo v dvorani z deklaracijami, petjem mešanega, moškega in ženskega zbora, alegorijami in enodejankami. Tako igralci kakor pevci so pokazali, da so se svojega dela lotili resno in z vneto ter dosegli že v kratkem času prav lepe uspehe. Prepričani smo, da se bo iz »Nanos« razvilo še pomembno prosvetno-kulturno in podporno društvo primorskih emigrantov. Upamo tudi, da je včerajšnja prireditev pomnožila tudi fond za podpiranje onih nesrečnih beguncov, ki prihajajo k nam brez vseh sredstev. Prireditelj je potekla v najlepšem redu in se zaključila šele pozno zvečer.

Službeni list

dravske banovine objavlja v letošnji 60. številki: uredbo o oprostitvi od poštinih taks, naredbo ministra za finance o trgovanju s predvojnimi obveznicami državnih zunanjih posojil, nadalje odločbo o povračilu posojil agrarnih zajednic, podaljšavo trgovskega sporazuma z Romunijo, objave banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v letošnjem letu in razne objave iz »Službenih novin«.

20-dinarski srebrnjaki.

Srebrni novci po 20 Din pridejo kmalu v promet. Narodna banka v Beogradu jih je že pričela izdajati. Slični so deset-dinarskim, a so radi dvojne teže večji. Nove 20-dinarske srebrnjake kuje beograjska kovnica in bodo le v partijah prišli v promet.

Pohvala za vestno službovanje.

Polijski podnadzornik pri tukajšnjem policijskem predstojništvu g. Gašpar Trpin je prejel od banske uprave pohvalni dekret za svoje vestno in uspešno službovanje v policijski službi.

Pogrešan vajenec.

Že nekaj dni pogrešajo 17-letnega tapetniškega vajenca Albina Žunka. V noči na pretekli petek je bil še v družbi tovarišev, nakar se je poslovil in ga od takrat ni več na spregled. Vajenec oče Matjež Žunko, posestnik pri Sv. Miklavžu na Dravskem polju, je v velikih skrbih za izginulega fanta.

Sedmega avgusta 1932 proslava 10-letnice koč na Klopem vrhu!

ja. Prišla sta dva redarja in odgnala Franceta in Lojze v zapore. Od tam so ju ponoči odvedli na orožniško postajo, kjer je ubijalec France priznal svoje dejanje. Oba sta bila prepeljana danes dopoldne v zapore tukajšnjega sodišča.

Truplo umrlega hlapca so prepeljali z mrtvaškim vozom na pobreško pokopališče.

Sirov pretep je nastal snoči okoli 23 ure tudi na Aleksandrovi cesti pred gostilno »Wilson«. Neki opekarniški delavci so napadli kar na cesti druge tri delavce in se jih lotili z noži. Pri tem je dobil neki Reichberger vboj-ljaj v hrbet, neki Jaklež pa je dobil hude poškodbe na glavi. Ranjenega delavca Reichbergerja so morali z rešilnim avtom prepeljati v bolnišnico.

Pri Sv. Petru pri Mariboru se je davi odigrala strašna rodbinska tragedija. Neki tamkajšnji posestnik je pre-rezal svoji ženi trebuh. Hudo ranjeno ženo so spravili v bolnišnico, po moža pa so prišli orožniki in ga aretirali.

Pa tudi po drugih okoliških gostilnah so se pretepali. V neki gostilni v Rošpohu so pijani fantje obdelali z noži viničarjevega sina Ferdinanda Puša. — Na Meljskem hribu je neki ključavničarski pomočnik premikastil svojega znanca in ga težje poškodoval.

Zapeka. Po izkušnjah, pridobljenih na klinikah za notranje bolezni, je naravna »Franz Josefova« grenčica izredno dobro delujoče odvajalno sredstvo.

Tri žemlje za dinar.

Naši peki so nam poslali sledeči dopis: Pod tem naslovom smo čitali v sobotni številki »Večernika«, da prodajajo v Nabavljalni zadrugi državnih nameščencev v Mariboru, kar po tri žemlje za dinar. Ne čudimo se takšni ceni, pač pa piscu, ki položaja menda sploh ne pozna. Nabavljalna zadruga državnih nameščencev ima namreč to prednost, da lahko najcenejše kupuje moko, kar ostalim pekar-nam v mestu ni mogoče; dalje ima zadruga najugodnejšo t. j. malenkostno tarifo za prevoz blaga oziroma moko po železnici, glavno pa je nasledel to, da je prosta davkov in raznih pristojbin, kar ostale pekarnje največ obremenjuje in v splošnem podražuje njihove proizvode. Ko bodo ostale pekarnje deležne istih ugodnosti, kot jih ima Nabavljalna zadruga državnih nameščencev v Mariboru, bodo v našem mestu kar štiri žemlje za dinar in ne samo tri, kot v sedaj omenjeni zadrugi.

Kongresi »Mariborskega tedna«.

O priliki »Mariborskega tedna« bo v Mariboru tudi kongres vseh gostilničarskih zadrug naše kraljevine. Kongres bo privabil v Maribor veliko število gostov iz vseh mest in krajev in dal »Mariborskem tednu« še posebno obilježje. Obenem bodo pa prišli v tem tednu zborovat v Maribor tudi naši trgovci in razni drugi predstavniki gospodarskega življenja.

Posestno gibanje.

Zivinozdravnik Ivan Šošarič je prodal hišo št. 42 v Kasarjevi ulici trgovcu Francu Huberju za 300.000 Din; posestnik Matija Zadravec pa je prodal svojo hišo v Aljaževi ulici posestnici Vidi Petrovičevi za 138.000 Din. V Ljudskem vrtu sta kupila od šolskih sester parcele Peter Armin za 66.000 Din in Marija Temerleva za 63.000 Din. Parcelo v magdalenskem predmestju je kupil od Delavske pekarnje Ivan Radolič za 24.000 Din.

Dohodki carinarnice.

Skupni dohodki tukajšnje carinarnice so znašali v mesecu juliju 3.471.048.50 Din in sicer dohodki uvoza 3.461.804.25 Din, izvoza pa 9.244.25 Din.

Velika kavarna, danes ponedeljek velika predstava.

Sportne srajce v vseh barvah in izdelavah, po želji v vsaki obliki od Din 48.- naprej. I. Babič, Maribor.

Pri lenivosti črevesja, bolezni jeter in žolča, odebelelosti in protinu, katarju žolodca in črevesja, obolenjih danke, odpravi naravna »Franz Josefova« grenčica zastajanje v trebušnih organih hitro in brez bolečin. Dolgoletne izkušnje po bolnicah uče, da uravna »Franz Josefova« voda izborna delovanje črevesa. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Moško perilo po meri pri I. Babič, Maribor.

Zveza industrijcev za dravsko banovino.

Glavni občni zbor Zveze industrijcev na slovenskem ozemlju kraljevine Jugoslavije, ki je bil 15. julija t. l., je soglasno sklenil, da se Zveza pretvori v obvezno združenje industrijcev za dravsko banovino. V ta namen so se pravila zveze prilagodila določbam novega zakona o obrtih. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je z odlokom št. 13377 od 25. julija t. l. odobrila nova pravila ter prične zveza industrijcev dne 1. avgusta t. l. poslovati po novih pravilih kot obvezno združenje pod imenom: »Zveza industrijcev za dravsko banovino«. Od tega dne dalje so vsa industrijska podjetja, ki imajo svoj sedež ali svoj obrat v dravski banovini, obvezno vključena v zvezi industrijcev. Obenem preneha zveza poslovati kot prostovoljna organizacija po zakonu o društvih in zbiorih.

Opozorilo pred nezanesljivo tvrdko.

Več domačih tvrdk je prosilo poslaništvo v Kairu, da jim da informacije o tvrdki YOUNG-IMPORT v Aleksandriji, Boulevard Saad Zagloul 38, ker niso mogle priti do poravnave svojih terjatev. Po dobljenih zanesljivih poročilih opozarjamo vse domače tvrdke, da ne sklepajo z navedeno tvrdko v Aleksandriji nikakih poslov. Tvrdka nima niti kapitala niti trgovskih zvez niti podružnic v Kairu, Beyrutu in Palestini, kakor to baje navaja v svojih dopisih. Tvrdke, ki iščejo zveze s poslovnimi krogi v Egiptu, naj se obrnejo na poslaništvo kraljevine Jugoslavije v Kairu.

Žena v slovenski umetnosti.

Umetniška razstava na jesenskem velesejmu v Ljubljani od 3. do 12. septembra 1932. Umetnike, ki so se prijavili za to razstavo, prosimo, da najkasneje do 20. avgusta pošljejo svoja dela na upravo velesejma, kjer jih bo sprejemna komisija pregledala ter odobrila ali zavrnila. Slike, katere ne bodo sprejete, se avtorjem vrnejo. Ponovno opozarjamo umetnike, da pošljejo tudi fotografije slik, ki bi prišle v poštev za reprodukcijo, ker bo izšla po možnosti cela serija ženskih portretov in slik v reprodukciji in je v interesu posameznika, da je v tej seriji zastopan.

Popravilam vse moško perilo po jako nizki ceni. I. Babič, Maribor.

Sedmega avgusta 1932 proslava 10-letnice koč na Klopem vrhu!

Ponesrečen kolesar.

Na Aleksandrovi cesti je včeraj popoldne padel s kolesa ključavničar Jože Stranjšek tako nesrečno, da si je zlomil desno ključnico. Spraviti so ga morali v bolnišnico.

Huda nezgoda.

Ob priliki neke nove maše je včeraj streljal viničar Janez Kojč iz Partinje z možnarji. Ravnal pa je tako neprevidno, da se je predčasno vnel v možnarju smodnik in bušil viničarju v obraz. Viničar je dobil po obrazu hude poškodbe. Zdravi se v bolnišnici.

V Zgornjem Dupleku je gorelo.

V soboto zvečer okoli 9. ure je izbruhnil požar v gospodarskem poslopju posestnika Jakoba Potočnika v Zgornjem Dupleku. Ker je bilo poslopje s slamo krito, so ga ognjeni žubri na mah objeli. Na kraj požara so prihiteli požarne brambe iz Brezja, Dolgoš, Pobrežja, Sv. Miklavža, Zrkovč in iz Maribora, od katerih so prve tri stopile v akcijo in preprečile večjo nevarnost. Škoda, ki jo je povzročil ogenj je precej velika in je delno krita z zavarovalnino. Sumijo, da je zanetila ogenj zlobna roka.

Ukradeno koło.

Tkalki Katarini Bolkov je v soboto dopoldne odpeljal nekdo iz veže bolniške blagajne še dobro ohranjeno žensko kolo.

Nekaj misli in želi

K »MARIBORSKEMU TEDNU«.

Program prireditve »Mariborskega tedna« je objavljen! Še dober teden nas loči od te velikopotezne akcije, ki ima očito namen zbrati in dvigniti demontirani Maribor zopet v ospredje našega kulturnega in gospodarskega življenja. Vsak prijatelj Maribora pozdravlja ta važni in priklupni poizkus z iskreno željo, da bi se — vzlic slabim časom — prireditve razvila v pravo narodno manifestacijo za neokrnjen kulturni in gospodarski napredek naše dravske metropole!

V drugih mestih so postali vselej, festivali in izleti stalne ustanove gospodarstva in kulture. Z njimi se je šele posrečilo pritegniti val tujcev, ki v zadnjih letih ne drvi več čez drn in strn. Tujski promet mora imeti sigurno bazo in so n. pr. velikopotezno organizirani tedni glasbe in gledališča privabili šele mednarodni lesk in blesk v provincialno mesto Solnograd.

Mariborski poizkus je — zlasti danes — mnogo skromnejši: v glavnem želi pritegniti čim več domačega in okoliškega občinstva. Zato pa je tudi dolžnost nas vseh, da sodelujemo in tako pomoremo prireditvi do čim boljšega uspeha! Ne dvomno bodo agilnemu odboru dobrodošle vse zadevne misli in želje iz širšega kroga naše javnosti! Morda se take gospodarske in kulturne revije ob splošnem sodelovanju udomačijo tudi pri nas.

Maribor ima sicer že lepo tradicijo izza obrtnih razstav, ki so pred leti nazorno pokazale visoka stremjenja naših gospodarstvenikov. Žal so se te razstave omejevale na ožji krog ter so jih pozneje ukinili. Morda bi jim bilo treba v tistih časih večjega zamaha in gmotnega pogona, da bi se v zvezi s kulturnimi prireditvami lažje ohranile.

Od takrat so se časi temeljito spremenili. Nekateri sicer obžalujejo, da v okviru »Mariborskega tedna« ni razstave v nekdanjem obsegu. Toda kruta sodobnost s slabo kupno močjo konzumentov ne dovoljuje takih eksperimentov. Saj še Ljubljanski velesejem komaj uspeva. Zakaj bi se podajali v nevarnost, ko naši trgovci in obrtniki tudi v svojih lokalih lahko nudijo pregled svojih sodobnih prizadevanj! Z aranžiranjem izložb bodo nedvomno pokazali smisel za današnje težkoče in bilo bi posebno priporočljivo, da razstavijo stvari, ki bodo v skladu s tendenco pomanjkanja in štednje. Cene potrebnih naj dokažejo, da si kljub križem in težavam še vedno lahko nabavimo to in ono neobhodno potrebno blago. Nič luksurioznega, kar dandanes maso odbija, ampak tudi »Mariborski teden« naj preveva klic: »Kupujte samo domače blago.« Neka trgovina je sklenila za prireditveni teden izdatne nakupovalne popuste. To bo vsekakor dobro vplivalo na goste, ki v takem primeru prav gotovo ne bodo skoparili. Naj tujci vidijo, da so mariborski trgovci in obrtniki tudi v hudih časih vpoštevali denarne težkoče konzumentov in to s kulantnimi cenami in z dobrim blagom! Zvestoba za zvestobo!

Prireditveni odbor pripravlja nekaj posebnih in lepih razstav, ki naj poživijo pestrost cele akcije. Gozdarska razstava, ženska domača obrt, konjske pasme, zgodovinske izkopanine in jadralno letalstvo bo dobrodošlo interesom in vsem, ki jim napredek raznih panog ni samo navlačka, posebno če se tiče lastne domačije. Žal bomo pogrešali razstavo naših domačih umetnikov — slikarjev in kiparjev. Zelo zanimiva bi bila tudi razstava knjig, zlasti onih mariborskih založb. Sicer pa za to lahko poskrbijo naše številne knjigarne še same. Ob priliki velikih prireditve običajne razstave »najnovejših tehničnih novosti« pa imamo že itak stalno na Glavnem trgu pod rdečimi marekami. Pač pa bodo izredno zanimivi pirotehnični izumi v velikanskem obsegu, kot jih obeta program za prireditve na našem otoku 14. avgusta. To bo vsekakor senzacija velikega stila!

Odbor hoče nadalje ustvariti gostom tako družabno razpoloženje, da bo ugodno vplivalo na vse ljubitelje sporta, glasbe in gledališča.

Udeleževanje mariborskih sportnih društev je v zadnjih letih postalo res razveseljivo živahno. Zato je njihovo delovanje docelo upravičeno. Saj živimo v dobi, ko postaja telesna vzgoja važen del obče narodne vzgoje. Da se je v okviru tedna pritegnila tudi sokolska prireditve, zbuja upravičeno lepe nade za moralni uspeh.

Z »Mariborskim tednom« se tudi naši glasbeni umetnosti odpirajo lepi vidiki; Saj ni dneva brez koncertov v parku in drugod. Škoda, da ne moremo slišati kakšnega pevskega koncerta! Glasbena Matica bi nedvomno izpolnila program s si najim izvajanjem, saj si z mirno vestjo lahko lasti prvo mesto na slovenskem pevskega tekmovašišču. Najbrž onemogoča neugodni počitniška čas nastop našega odličnega zbora.

Pač pa bomo tisti teden prerasli naše malomeščanske plotove s tem, da se nam bodo odprli novi, širši gledališki vidiki! »Prodana nevesta« zvečer na prostem! — to bo nedvomno višek vseh pričakovanj!

S tako podjetnostjo se približujemo novim možnostim, o kakršnih v nekdanjih primitivnih začetkih mariborskega gledališča še sanjali nismo.

Da bi nam le ves čas prizanesel Jupiter Pluvius!

Skratka: verujemo, da resna volja in dobra organizacija lahko dosežeta velike uspehe. Prvi »Mariborski teden« naj bo razveseljiv začetek novega zbiranja naših kulturnih in gospodarskih sil in s tem važen korak k složnemu uveljavljanju tu ob severni meji naše domovine.

Naj bi »Mariborski teden« pokazal, da imamo vzlic hudim časom, ki venomer zaledajo svojo oš v kulturne in gospodarske stvaritve, dovolj duševne sile in volje, da uveljavimo pred seboj in svetom vse, kar je bilo, je in bo naše!

Sport

Tekma za vstop v slovensko ligo

SK Železničar:SK Rapid 2:1 (0:1).

Prva kvalifikacijska tekma za vstop v slovensko ligo se je odigrala včeraj na igrišču ISSK Maribor, in sicer med SK Železničar in SK Rapidom.

SK Železničar: Pišof, Wagner, Konrad, Klippstätter, Frangeš, Ronjak, Bačnik, Paulin, Pezdicek, Golinar, Konrad II.

SK Rapid: Herman, Barlovič, Flak, Fučkar, Seifert, Golinar, Prinčič, Pišof, Heller, Venko.

Železničarji so sicer prvo kvalifikacijsko tekmo odločili v svojo korist, vendar moramo ugotoviti, da je pomogla do zmage le sreča! Železničarji včeraj niso mogli do pravega poleta. V zagrizeni igri z nasprotno obrambo svoji usodi prepustili napad ni mogel uspeti. Najboljše orožje so imeli Železničarji v obrambi, pokazali pa so včasih tudi znake slabosti. Izvrsten je bil Pišof.

Rapid je bil do odmora absolutno boljši nasprotnik. Moštvo je bilo v posameznih formacijah zelo heterogeno; poleg solidne obrambe in v splošnem dobre krilske vrste je imel napad to napako, da je kazal vseh devetdeset minut čudovito nemoč, ko je prihajal v protivniškenski prostor. V napadu je prav za prav vsaj kolikortoliko pozitivno igrala samo desna plat in tudi tukaj so uspevale večinoma samo akcije po desnem krilu. Ostali del napada je bil že v polju prav šibek, pred golom pa sploh ni predstavljal resne nevarnosti. Halfi so bili prav dobri; če bi še Seifert opustil preostro igro, bi bila sedanja vrsta kot celota napravila najboljši vtis. Ožja obramba je opravila svoj posel zelo solidno, branilca sta ubirala zelo pametno taktiko in sta imponirala z dolgimi osvobodilnimi streli, ki so mnogokrat uplivali zelo razbremenilno.

V splošnem je bila tekma rezmeroma fair. Sempatije so se sicer nekateri vročkrvneži »odlikovali«, vendar je potekla igra brez večjih incidentov. Za Železničarje je bila sicer včerajšnja nedelja pozitivna, vendar bodo morali prihodnjo nedeljo napeti vse sile, če bodo hoteli ostati končni zmagovalci!

Gole so dali: v prvem polčasu v 35. minuti Heller; v drugem polčasu pa je oba gola zabil Konrad in sicer v 17. min. in v 35. minuti.

Sodil je g. Skalar objektivno. Opazil je marsikaj in spregledal tudi, v splošnem pa je sodil dobro.

V predigri je zmagala rezerva SK Rapida nad rezervo SK Železničarja v razmerju 5:1 (3:0). Sodil je dobro gosp. Vesnaver.

ISSK Maribor - Ilirija 3:2 (1:0)

V tekmovalstvu za državno nogometno prvenstvo sta se včeraj srečala v Ljubljani stara rivala »Maribor« in »Ilirija«. Po precej izenačeni igri je »Maribor«

uspešno priboriti si dve nadaljni točki. Tik pred koncem igre je zabil Miro zmagonosni gol. Žalibog je zmaga zahtevala tudi svojo žrtev. Odlični vratar ISSK Maribora g. Koren je bil tako težko poškodovan, da najbrže ne bo več mogel igrati.

V Zagrebu je zopet zmagala Viktorija, in sicer nad »Primorjem« s 4:0!!

Tabela v državnem prvenstvu v I. ligi je po včerajšnjem kolu naslednja:

Viktorija	5	5	0	0	13:4	10
Gradjanski	4	3	1	0	16:5	7
ISSK Maribor	5	2	0	3	10:11	4
Primorje	4	1	1	2	7:11	3
Ilirija	6	0	0	6	6:21	—

MEDNARODNI TENIŠKI TURNIR.

Včeraj se je končal mednarodni teniški turnir, ki je trajal tri dni, in sicer v petek, soboto in nedeljo. Turnirja so se udeležili igralci iz Ljubljane, Zagreba, Celja, Gradca in Maribora. Mariborski igralci so se v splošnem zelo slabo odrezali. Tudi Gradčani se niso mogli plasirati in so izpadli že v prvih igrah. Največ prvih mest so odnesli zastopniki Zagreba.

V naslednjem posamezni rezultati:

I. Gospodje posamezno: (semifinale) Palada (ATK Zagreb):Hitzl (Rapid) 6:0, 7:5; Brigič (ATK Zagreb):Holzinger (Rapid) 8:6, 1:0, w. o. (finale) Palada:Brigič 6:2 w. o. Končni rezultat: 1. Palada (ATK Zagreb); 2. Brigič ATK Zagreb); 3. Hitzl in Holzinger.

II. Dame posamezno: (semifinale) Gostiša (ZKD Zagreb):Kraus (Rapid) 6:4, 6:4; Ravnihar (Ilirija, Ljubljana):Blis (ZKD Zagreb) 6:2, 6:2 (finale), Gostiša:Ravnihar 6:2, 6:3. Končni rezultat: 1. Gostiša (ZKD Zagreb); 2. Ravnihar (Ilirija); 3. Blis in Kraus.

III. Gospodje v dvoje: (semifinale) Palada-Brigič: Fabijan-Halbärth Maribor 6:3, 6:1; Truden (Ilirija):Leyrer (Rapid):Hitzl-Holzinger (Rapid) 1:6, 1:6; (finale) Palada-Brigič: Hitzl-Holzinger 6:0, 6:4.

Končni placement: 1. Palada-Brigič (Zgb.); 2. Hitzl-Holzinger (Rapid); 3. Truden-Leyrer in Fabijan-Halbärth. Mešani pari: (semifinale) Gostiša-Hitzl:Blis-Palada 6:4, 6:4; Ravnihar-Truden:Blis-Holzinger 6:3, 6:3. (Finale) Gostiša-Hitzl:Ravnihar-Truden 6:1, 6:0.

Končni placement: 1. Gostiša-Hitzl; 2. Ravnihar-Truden; 3. Blis-Holzinger in Blis-Palada.

Dame v dvoje: (semi finale) Gostiša-Blis:Ravnihar-Sernec 3:6, 6:3, 6:4; Kraus-Lirzer:Blis-Scherbaum 1:6, 6:2, 6:3. (Finale) Gostiša-Blis:Kraus-Lirzer 6:1, 6:2.

Končni placement: 1. Gostiša-Blis; 2. Kraus-Lirzer; 3. Ravnihar-Sernec in Blis-Scherbaum.

Juniorji: semifinale) Skoberne (Celje): Maasburg (Rapid) 6:1, 7:5; Sernec (Celje):Pitterl (Rapid) 3:6, 6:3, 6:2.

Končni rezultat: 1. Skoberne, 2. Sernec; 3. Pitterl in Maasburg.

Danilo Gorinšek:

Janko in Metka

(To ni pravljica.)

Janko je bil lep mlad človek, imel je polizane lase in hlače dokolenke, čevlje na zadrgo, bil je golman pri S. K. Morituri, torej skratka: dovršen človek. Čez dan je bil zaposlen v mestni veletrgovini, prosti čas pa je posvečal raznim sportnim panogam, dokler ni spoznal — Metke...

Metka je bila tipkarica v odvetniški pisarni. Bila je mlada, brhka. Živela je življenje, kakor ga živi dandanes tisoč in tisoč deklic. Pisarna, kosilo, pisarna, promenada, večerja, kavarna ali gostilna, ples, ob zori domov, spanje, pisarna itd. To se je ponavljalo venomer, enolično, brez konca in kraja. Metka je bila srečna in zadovoljna, dokler ni spoznala — Janka.

To se je zgodilo takole: Metka je sedela po večerji v nočni kavarni. Ob njej se je izgubljal v bogsigavedi kakšnih problemih mlad profesor. Govoril je, razlagal, strastno je mahal z rokami ter je brččas hotel Metki imponirati. Kajti Metka je bila mlada in brhko dekle. Ali Metka ni razumela profesorjevih besed; mikalo jo je na ples in njene oči so iskale... Pri sosedni

mizi je ujel njeno prošnjo mlad človek s hlačami dokolenkami in polizanimi lasmi. Vstal je, stopil pred Metkino mizo in prosil za ples. Predstavil se je: Janko Mozetič. Metka je navidezno sramežljivo povesila oči in odgovorila: Metka Plavnikova. — Tako se je začelo. Profesor je razpravljal o psihozi današnje ženske mladine, Janko pa je znal plesati vse od starca šimija do mladostne in poskočne rumbe. Ko je razodel Metki, da je še celo golman pri S. K. Morituri, je priklopila njena ljubezen do viška. Ni se več mogla ustavljati...

Tri dni pozneje je Metka hitela razžarjenih lic in presrečitih oči po glavni promenadi. Bila je praznje oblečena in dehtela je po vijolicah. Hitela je k Jankovim staršem. Povabili so jo bili na večerjo in Janko ji je obljubil, da se bosta ob tej priliki zaročila. Kako ne bi hitela. Prva zaroka v življenju! In z Jankom, plesalcem, golmanom! To bo profesor izgubil oči, ko bo čital v časniku: »Janko in Metka zaročena...« In v časnike bo treba vsekakor dati! — Tako je sanjara, ko je brzela z lahnimi koraki po glavni promenadi.

Tedaj je zaslišala ženski klic: »Zdravo, Metka!« Bila je prijateljica Minka, njena bivša sošolka.

»Pozdravljena!« je odgovorila Metka in pohitela k Minki. »Veš, mudi se mi, no — coj obhajam zaroko!«

»Pa vsaj samo trenutek stopi z menoj,« je nadaljevala Minka, »in dovoli, da ti predstavim gospoda Mirka Vahna!«

Priklonil se je Metki mlad, visok človek s temnimi kodri in je zapičil svoj pogled vanjo. Metka je povesila oči in se predstavila: Metka Plavnikova.

»Na, pa bodi za hipček,« je zažgolelo in so stopili v zakajeno kavarno. Iz nje je udarjal vreščeci jazz in Metka je bila že skoraj pozabila na svojo zaroko. V kavarni jo je Mirko prosil za ples. Ker Minka ni plesala, sta se zavrtela Metka in Mirko. Med plesom ji je razodel, da je trener domačega nogometnega kluba, da je poslan z Dunaja in pojde na mednarodno tekmo v Pariz. Metki je to močno ugajalo; hipoma je opazila, da je Mirko prav za prav izredno lep in simpatičen človek. In skoro lepše se vede ko — Janko! Doplesala sta...

Metki je bila udarila vsa kri v glavo; težko je soplja in prsa so ji nemirno valovila. Čudno jo je bilo prevzelo. Tedaj je že spet zavriščal jazz. Tango... Tangu se Metka že od nekdaj ni mogla ustavljati. Mirko je bral iz njenih oči: »Pridi!« Minka, ki se je bila že med prejšnjim plesom oznevoljila, je naglo potuhtala iz-

govor in se je poslovila. Tedaj se je Metka spomnila svoje zaroke, a Mirko je znal prositi: »Samo še ta tango!« In Metka je jela razmišljati: »Prav za prav je Mirko trener, uči Janka in v Pariz pojde na mednarodno tekmo. In so temni kodri res lepši ko navadni polizani lasje. In zakaj neki ne nosi Janko tako lepih pletenih samoveznic, tako živopisanih ko Mirko? Pa med prejšnjim plesom ji je zaupal, da ima krasno plačo in da mu je ona silno všeč...« Tako je razmišljala in ko se je zbudila iz misli, je privolila v ples. A ko se je po doplesnem tangu vsa razgreta spustila na mehki fotelj, se je spet spomnila svojega Janka in se razjokala: »Kaj sedaj?«

Mirko je sedel bliže k njej in jo tolažil. Zvedrilo se ji je lice in prosila je: »Trudna sem in razburjena; me spremite domov?« Mirko se je zazrl v njene proseče oči in je šel...

Janko, ki je tisti večer ni bil dočkal, je ni videl več ko leto dni. Baje je ni bilo v mestu. Skoro drugo leto je poteklo, ko jo je srečal na ulici z otrokom v vozičku in v spremstvu onega profesorja, ki je bila v njegovi družbi, ko jo je bil spoznal. »Brččas jo je srečal na ulici, ko jaz,« je ugibal Janko. Tedaj pa ga je prehitela Metka: »Dovolite, da vam predstvim svojega moža!«

VOHUNI

Iz tajnih arhivov.

Ruski vohunski sistem je privedel mnogo vohunov do tega, da so napopili kot dvojni vohuni, ki so bili od obeh strank plačani in obem strankam dajali važne vesti. Tak vohun pa je stalno v življenjski nevarnosti, kajti mora se zavedati, da ga lahko izdajo člani ene ali druge stranke. Čeprav so izgledi ogromnega zaslužka marsikaterega zapeljali k tej dvojni vlogi, je bilo med njimi le malo takih, ki so ostali pri življenju in lahko svoj dobiček potem uživali. Eden najbolj drznih dvojnih vohunov je bil znani Ašev, kateremu je revolucionarna stranka popolnoma zaupala, medtem ko ga je »Ohrana« smatrala za svojega najboljšega agenta in ga drago plačevala. Dolga leta je izigral eno stranko proti drugi kot »agent provocateur« je bil celo udeležen pri organizaciji demonstracijskih pohodov, ki so privedli do krvavih izgrediv na rdečo nedeljo februarja 1905. Nekaj let kasneje pa so ga našli mrtvega v nekem hotelu v Frankfurtu. Njegov morilec je izginil, ne da bi bil zapustil najmanjšo sled, tako, da se ne bo nikdar

izvedelo ali se je nad njim maščevala »Ohrana« ali revolucionarji.

Razumljivo je, da ljudje, ki so dorastli med neprestanim bojem vohunstva in protivohunstva, da ti ljudje niso mogli opustiti svojih navad potem, ko so prišli do oblasti. Baviti se z vohunstvom jim je postalo druga narava, in odtod izvira tudi ustanovitev strašne čeke.

»Ohrana« je imela agente v carski palači, v ministrstvih, pri tujih poslaništvih in v vsakem vladnem uradu. Ko so tedaj leta 1917. padli vsi arhivi bolševikom v roke, so se ti odločili, da jih uporabijo.

S sistemom so prevzeli tudi ljudi, ki so tu delali. Večina agentov »Ohrane« je bilo pripravljenih delati pod novo politično policijsko organizacijo, ki je znana pod imenom čeka. (Ime »čeka« je okrajšava »čezvijačka«, kar pomeni »izredna komisija«.)

Njihove naloge in dolžnosti so ostale iste. Ako so v prejšnjih dneh morali sestavljati poročila sumljivih ljudi, ki so nameravali zaroto proti carju, so sedaj morali nadzorovati delovanje protirevolucionarjev, ki so hoteli vreči sovjetsko vlado. V svoji vni, da bi se novim gospodom prikupili, so najzanesljivejši »tovariši« z isto pozornostjo nadzorovali,

kot so to popreje delali pri visokih uradnikih carske Rusije.

Čeko je na novo organiziral Džeržinski, ki je bil eden najbolj uspešnih sovjetskih voditeljev. Preje je bil ruski poročevalski urad oblast, ki je delala popolnoma ločeno od politične policije. Vodja čeke pa je izjavil, da je radi izpremenjenih razmer zanj potrebno, da kontrolira razen vohunov, ki delujejo v deželi sami, tudi vse agente, ki delajo proti drugim vladam. K čeki so priključili še dva nova oddelka: C. R. O. (Protivohunski oddelki) in I. N. O. (Oddelki za zunanje zadeve). Večino uradnikov so tudi tu kot pri »Ohrani« prevzeli v novi poročevalski urad. S stališča Džeržinskega je bil ta sistem dober, toda ime čeka je postalo Rusom vseli strank tako zasovraženo, da so morali dati tej ustanovi novo ime. Danes se imenuje G. P. U. (G. P. U. je okrajšava za »gosudarstvennoje političeskoje upravlenje«.)

Moč te politične policije sega zelo daleč, in njene neštete oči preiščejo vsak, še tako skrit kotiček. To dejstvo je lahko potrdil neki Američan, ki je prišel v Rusijo kot član pomožne akcije Združenih držav, katere naloga je bila pomagati

sestradanemu ruskemu prebivalstvu tik po vojni.

Preden je odplul preko oceana, so ga posvarili naj dobro pazi, da se ne bo osužil z besedami ali z dejanji, katere bi Rusi lahko smatrali za vmešavanje v njihovo notranjo politiko. Obljubil je, da bo za časa bivanja v tej državi skrajno previden. Na poti v Rusijo se je nekaj tednov zadržal v Londonu, kjer so ga predstavili raznim uplivnim osebnostim. Nekaj dni pred odhodom v Rusijo je dobil povabilo canterburyškega škofa na kosilo. Ni vedel, zakaj bi to kosilo odklonil, posebno ko se je škof dr. Davidson zelo zanimal za delo te pomožne akcije. Toda ko je prišel v Moskvo, je spoznal, da bi bilo vseeno bolje, če bi bil to povabilo angleškega škofa odklonil. Policija ga je poklicala k posebnemu zaslišanju, kjer so ga več ur izpraševali o kosilu pri škofu.

Uradniki so omenili tudi imena raznih drugih oseb, s katerimi se je sestajal v Londonu. V Londonu so ga torej stalno opazovali. Dejstvo, da bi bil na kosilu pri škofu, pa so mogotci v Moskvi smatrali za tako resno, da je bilo več tednov dvomljivo, ali bo smel ostati v Rusiji ali ne.

Dr. Z. Matiašič, Maribor:

Biblijska bolezen gobavost

POSTOPANJE Z BOLNIKI OD NAJSTAREJŠIH ČASOV DO DANES.

I.

Gobavost je ena izmed onih bolezni, ki jih človeški rod že najdalj pozna. Že v najstarejših pisanih poročilih kulturnih ljudstev starih vekov je omenjena: tako v starih dokumentih iz Perzije, Indije, Kitajske in že kakih 150 let pred Mojzesom je omenjena v nekem egiptovskem papirusu. Posebno zanimiva pa so za nas poročila in tozadevni predpisi, ki nam jih je zapustil v svojih knjigah Mojzes okoli 1350. leta p. Kr., kjer se imenuje ta bolezen »zaraath«. Iz teh predpisov jasno sledi, da se je gobavost že takrat pravilno smatrala kot nalezljiva bolezen. Nasprotno pa je gotovo, da ni bila slika te bolezni, ki jo naziva današnja veda »lepra«, še dovolj zaokrožena in očitna, tako, da so v biblijskih časih pač pristeli h gobavosti najrazličnejše kožne bolezni, tudi take, mnogo manj usodnega značaja.

Čisto napačno pa je, — še dandanes pri ljudstvu mnogo razširjeno mnenje, — da bi bila stara gobavost biblije istovetna s sifilidom današnjih dni. Medtem, ko je bila gobavost starim grškim zdravnikom, ki so ji dali ime lepra, že kakih 400 let p. Kr. toliko znana, da so jo že precej dobro razločevali, pa v teh starih grških dokumentih nasprotno ne najdemo o sifilidu niti slutnje in so to bolezen zdravniki zaznamovali šele v 15. stoletju, to je po odkritju Amerike (l. 1492). Radi tega je verjetno, da nas je šel Nov svet obdaroval, kakor s tobakom, krompirjem in trtno ušjo, tudi s sifilidom.

Znana je bila gobavost tudi Rimljanom, ki so jo ob svojih vojaških pohodih zanesli celo v naše kraje. Posebno so se bavili z njo,

po Mohamedu, arabski in perzijski zdravnik, ki so imeli z njo razmeroma zelo mnogo posla. Večjega pomena za naše kraje pa je postala šele ob času križarskih vojev, od 11. do koncem 13. stoletja, ko je bila po vračajočih se vojakih na novo zanešana v srednjo, zahodno in severno Evropo.

V boju proti gobavosti so se narodi že rano posluževali bistveno pravih sredstev. Že v prastarih časih so se vse osebe, ki so bile sumljive gobavosti, ločile od ostalih. Iz 6. in 7. stoletja so zato ohranjena poročila o posebnih izolirnicah, domovih za leprozne osebe, ki so se imenovale leprozerije.

Posebno razpašena je bila lepra v Evropi v 13. stoletju, zato se je število leprozerij jako povečalo in jih je le v Franciji bilo okoli 1500. Žalostna usoda bolnikov, katerih se je moral vsak zdrav človek izogniti, je bila razlog, da so se nekateri cerkveni redi trudili za njih nego, med njimi predvsem red sv. Lazarja. Po bolnišnicah, ki jih je ta red tudi sicer osnoval, so se pozneje kar vse bolnišnice nakratko zvale lazareti. Kot izvrstno sredstvo proti gobavosti so v srednjem veku smatrali znojne kopeli, ki pa so po današnjem naziranju brez koristi. Papež v telesni zdravnik Guy de Chauliac v Avignonu, je okoli leta 1360. priporočal proti gobavosti dieto, čistilna sredstva in kačje vino. Vsakdo, ki je bil sumljiv gobavosti, se je moral podvreči pregledu komisije, v kateri so bili zastopani zdravniki, duhovniki in zaprisežene žene. Po cerkvenem blagoslovu so bolniki dobili posebno, takozvano (sv.) Lazarjevo obleko in najpotrebnejše predmete za dnevno uporabo. Dobili so tudi ropotačo

ter jim je bilo zapovedano, da opozorijo vsakega, ki bi se jim hotel približati, z ropotanjem, v znak da so gobavi. Tako so živeli ali v skupnih domovih ali kot berači po deželi, niso pa smeli v mesta. Mnoge dobrodelne ustanove so skušale olajšati njihovo žalostno in kruto usodo.

Tem drakoničnim odredbam se je zahvaliti, da je gobavost v 15. stoletju pri nas že zelo popuščala ter da je bila do konca 17. stoletja že skoro iztrebljena.

Sedaj je v Evropi, razen v Rusiji, le še na redkih mestih zelo majhno število primerov. Tako sta dve mali ognjišči na Norveškem, eno, s približno 90 primeri na Švedskem, eno v vzhodni Prusiji (okolih Memel), in posamezni primeri na Francoskem, Španskem, v Grčiji ter na Islandskem otoku.

Posamezni primeri, ki so importirani iz prekomorskih dežel, pridejo v bolnišnice in zavode za tropske bolezni, kjer se vodijo stalno znanstvena raziskavanja. Najznamenitejši takli zavodi so v Hamburgu, Londonu,

Liverpoolu in v Parizu, kjer se bavijo skoro izključno z eksotičnimi boleznimi. Pri nas je bil po vojni ustanovljen tropski zavod v Skopliu, ki pa se bavi večinoma z domačimi tropskimi boleznimi, kot n. pr. z malarijo.

Poedini primeri gobavosti se v Jugoslaviji zbirajo iz južnih, hribovitih krajev v raznih večjih mestih nekoliko okuženih pokrajin, tako n. pr. v leprozni postaji, ki je pridružena kožnemu oddelku sarajevske bolnišnice. Leta 1925. je bilo tam še približno 19 primerov, polovica moških, polovica žensk. Ta postaja nudi zelo žalosten pogled. Bolniki bivajo v obupnem položaju, ločeni po spolu v dveh ozkih prostorih iste barake. Ne smejo se pa med seboj obiskovati. Neguje jih sestra, ki je sama okužena. Deloma radi učinka bolezni same na živčevje, deloma pa radi neprisilenosti in odcepljenosti od okolice, so bolniki neverjetno zaostali, indolentni in stupidni. Po modernih naziranjih pa se izolacija danes ne izvaja več tako strogo ko nekoč.

Sokolstvo

Tekme v odbojki.

Včeraj so se nadaljevale tekme v odbojki za župno prvenstvo in so posamezna društva dosegla te-le rezultate: Studenci: Ruše 15:0 (15:7), Maribor I. Fram 15:6 (15:7), Maribor I.: Limbuš 15:7 (15:0), Studenci: Fram 15:9 (15:12), Maribor I.: Ruše 15:0 (15:2), Fram: Limbuš 15:8 (15:0), Fram Ruše 15:1 (15:3) in Maribor I.: Studenci 12:15 (15:5). Rezultati so za podeželska društva prav povoljni. Studenci je prvič porazil Maribor I. Prihodnje nedeljo se bodo tekme nadaljevale.

Spominajte se CMD

Lakirane pričeske.

Slavni diktator današnje mode, znanj pariški brivec Antoine je iznašel v zadnjem času v svojem »studiju«, ki je zgrajen iz stekla in jekla, novo pričesko. Znano je, da dobiva Antoine za svoje iznajdbe inspiracije iz piščali na orgljah. — V svojem studiju ima orglje, na katerih igra in med igranjem se porode v njegovi glavi nove misli, ki se sučejo izključno okoli problema ženske lepote. Tokrat pa ni iznašel nove pričeske, ampak lakirano lasuljo, ki jo bodo nosile pariške dame in gospodične. Lasulje bodo najrazličnejših oblik in barv. Elegantne dame bodo nosile zlato, srebrno, rdečo, zeleno, rumeno, belo ali črno lakirane pričeske. Vprašanje je, če si bo nova Antoineova »frizura« osvojila moderni ženski svet?

Denarnice za kovani denar
v veliki izbiri pri Ivanu Kravosu, Maribor, Aleksandrova c. 13. 2301

Dva enaka gletna rjava konja
16½ visoka, za težko in lahko vožnjo, na prodaj. Josip Nekrep, Smetanova ulica 59. 2397

Ko bi samo računati znali
vsa naročila v stavbenem in pohištvenem mizarstvu bi oddali, ker po kvaliteti in solidnosti za 25% smo cenejši. Prosimo za zaupanje in naročila, tudi ob nedeljah na razpolago. Korošec, Frankopanova ul. 15, dvorišče. 2398

Učenca sprejemem
v manufakturno trgovino. Karol Jančič, Maribor, Aleksandrova cesta 11. 2378

Dva velika lokala
v novejši zgradbi s prostornimi kletnimi prostori na prometnem kraju takoj oddam. Naslov v upravi lista. 2294

Stanovanje sobo in kuhinjo
takoj oddam, Fochova ulica 40. 2426

Oddam takoj dva lokala,
eden pripravljen za trgovino z mešaninim blagom ali branjarijo, ki je že vpekljana, drugi pripravljen za brivca ali čevljarja. Oddam tudi sobo in kuhinjo. Spodnje Radvanjska cesta 32, Nova vas. 2425

Ako jagode sadite v avgustu,
imate spomladi že sad. Razveselite Vaše otroke in sebi! Zahitevajate cenik! Drevesnica Rosenberg, Maribor. 2427

Trisobno stanovanje s kopalnico
takoj oddam. Naslov v upravi »Večernika«. 2396

Predno vam bo kolo ukradeno
javite pri »Kolozaščiti«. Kralja Petra trg 6, tel. 2506 2347

Najboljša nalivna peresa

po konkurenčnih cenah dobite v papirnici knjigarne

Tiskovne zadruga

Maribor, Aleksandrova cesta 13

Uprava „Jutra“ in „Večernika“ ima večjo množino

makulaturenega papirja

zelo poceni na prodaj.

Interesenti v okolici naj pošljejo pismena naročila!

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: RADIVOJ REHAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA V Mariboru.